

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Melyben: Vidéken:
 Egy hóra . . . I kor. Egy hóra . I kor. 50 HLL.
 Negyedévre . . . 3 . Negyedévre 4 . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
MEGEDŐS LORÁNT.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utca 47. és 49. szám.

A tékozló fia.

Debreczen, december 1.

Néhány évvel ezelőtt, midőn Kossuth Ferenc a politikai függetlenség helyett a gazdasági függetlenséget állította fel a párt programjául, épen e lapnak hasábjain rámutattam, hogy Kossuthnak a fia hűtlen lett atyjának elveihez és Széchenyi álláspontjára helyezkedett.

Ekkor azt mondotta egy barátom: — Kossuthot nem szabad bántani!

Mire én így feleltem: — Nem bántom, csak atyjának a hagyatékát védem.

Akkor különösnek látszott ez a nyilatkozat. Ma már nem szorul igazolásra.

Kossuth Ferenc amint Kossuth Lajos elveit elhagyta Széchenyi elveit, úgy ma ezeket is képes volt feláldozni a hatalomért.

Az a százötven főből álló Justh-párt s a vele együtt érző nemzet nem csinálnak ma más egyebet, mint a nagy Kossuthnak hagyatékát védik az ő tékozló fia ellen.

Ne idézze nekünk senki többé: „Csak sást nemzenek a sasok“. Sokszor veréb nő ki a sasok fészkeiből.

Kossuth Ferenc egész politikai működése erre vall.

Ugy tett ő, mint a szegény ember, akinek tehene volt. Előbb eladta a tehent, vett helyette riskát. Azután eladta a

riskát is, és kecskét vett. Utoljára eladta a kecskét is.

Kossuth Ferenc is előbb politikai függetlenséget hirdetett. Azután azt mondotta, érzük be a gazdasági önállósággal. Utoljára lemondott erről is s azt mondotta: örülünk, hogy élünk.

E fokozatos elvagyadást Kossuth maga is érzi. Nyilván azért próbálja indokolni.

De jaj Istenem! milyen ez a védekezés! Önvádolás.

„A Felség most nem enged, én pedig nem akarom a nemzetet rázkódtatásnak kiténi . . .“

Szegezük itt le legelőször, hogy ezt annak a Kossuth Lajosnak fia mondja, aki a debreczeni függetlenségi nyilatkozatnak szerzője volt. Nubya parduca gyáva nyulat szűt! . . .

„A Felség most nem enged.“ Hát később fog engedni! melyik Habsburg adott már a magyarok vívmányokat? Háromszázados uralkodásuk alatt mindig a gesamte Monarchie eszméjében látták a trón erejét, nem a nemzet jogainak kiépítésében.

„Én pedig nem akarom nemzetemet rázkódtatásnak kiténi.“

Nem is lett volna kitéve, Legfeljebb a bársonyszék rázkódott volna meg egyesek alatt, de a nemzetnek nem lett volna semmi baja; mert jogok kivívá-

sára talán évszázadok mulva kínálkozik még egy olyan kedvező alkalom, mint a mostani volt.

Ausztria és Magyarország tengeri badereje csaknem zéró. Ennek sürgős kiépítését kívánja a német szövetséges társ. Ezek a beruházások milliókba kerülnek. Azután ott vannak az okkupációs költségek.

Elodázhatatlan százmilliókat kér tőlünk Ausztria. Ha szívéosan kitartunk, ezek fejében talán még a magyar hadsereget is kivivhattuk volna.

Az alkotmány nélküli kormányzástól sem volt mit félnünk. Az ötvenes évek óta nagyot változott az idő. Még azok az országok is, hol eddig önkényuralom volt, sietnek kiépíteni alkotmányukat. S a közelmúlt darabontaera kiűző intés volt azoknak, akiket illetett arra, hogy egy nemzetet önmaga ellen kormányozni nem lehet.

Dehát épen ez a szívós kitartás, ez a hátorság hiányzott Kossuth Ferencben.

Csoda e, ha a nemzet bizalma megrendült benne?

Tékozlófiu ő, aki bőkezűleg fecserli atyjának hagyatékát és gyermeke létére ő maga iparkodik elhomályosítani e nemzeti Ideált. Pedig a hazaszeretet ilyen Ideálokhoz fűződik s azért nemcsak a szülői szeretet, de hazája ellen vétkezik, midőn ezeket műveli. **Pák Emil.**

A tizedik internacionális kiállítás.

Ir'a: **Toroczkai Oszwald.**

München, november 20.

II.

A németek 40 teremben körülbelül 700 munkát állítottak ki. Aránylag véve nem erősebbek a magyaroknál. Voigt F. „Pihenő bucsusok“ című képe, Puttner „Muzsikusai“, Landenberger „Fürdő Gyermekai“ impreszionisztikus munkák, sok tudással és erős egyéni érzéssel. Dettmann kiváló dolgot alkotott naturalistikus felfogással, de teljesen külön álló látással és gondolkodással. Előadási módja keresetlen, hatása monumentális. Dorach teljesen naturalistikus széles, színes előadással, erőteljes tonusokkal kiváló kompozícióval. Beckmann „Mulatozás“ című képe igen finom színekben, valamint tonusban is. Naturalistikus felfogás, egyéni jeleggel. Putz Lucvig „Interieur“-je igen finom munka, keresetlen előadással, igazi őszinteséggel. Putz Leó legtöbb munkájá felületesnek hat, mert bravuros ecsetkezelésnek igen gyakran alárendeli a lényegét. Ennek tulajdonítható az is, hogy plener dolgáinál a hátterek kulisszaszerűen hatnak. „Pauline“-ja és „Aktja“ legkiválóbb munkái. Erler Fritz sok munkát állított ki. Közös jellegük a hatás keresés, mi leg-
 több képének kárára van. Igen jó a „Carne-

val“-ja és „Gyermek arcképe“. Előbbi színekben pompás és félfogásban eredeti, utóbbi tonusban finom. Rieth „Largo“-ja a legkiválóbb munkák közé tartozik. Interieur színes mélységekkel, nagy foithatással, mindamellett finom részletekkel. Münzer mint becsületos naturalista mutatkozik be, kiválóan finom tonusokkal. Kunz erős egyéniség a komponálásban. A „Redemptor mundi“-ja dekoratíven felfogott — és megoldott munka, szép elhelyezéssel, egyszerű, erőteljes, színes előadással. Claudius kiváló, valamint Hanner is. Gardner—Symons tájképe elsőrangú Közvetlen hatású, erőteljes napsütéssel. Schiestl teljesen egyéni felfogással oldja meg témáit. Schüller tájképe finom rajzzal és tonussal tűnik ki. Ezek a legjobbak a német termekben.

A spanyolok meglepően erős dolgokat állítottak ki. Szinte csodálkozni lehet azon, hogy abban az országban szabadon haladhat a művészet. Miguel Nietó „Arcképesorozat“-ja teljesen új felfogású, végtelen finomságokkal, karakteres, tartalmas beállításával. Chiebarro óriási képén „Ejjeli élet Madridban“ valószínűságon tombol az élet. Az ejjeli élet menyországát és poklát több erővel jellemezni aligha lehetne. A fényben uszó éjszaka zülöttsége, a ragyogó szépségek undok érzékisége, erős, szinte örületos előadással följegyezve. Rodinguez képei végtelen finomak színben és tonusban, tartal-

mas minden legapróbb részleteiben. Zubidure két képét nagyon ki kell emelnünk. Annyi finomságot, oly mély megértést, egyszerűséget, művészi tökéletességet ritkán látnunk képen. Órákig el lehetne nézni munkáját ugyanazzal az igazi élvezettel és gyönyörrel. Chiebarro y Agnóra „Három menyasszony“ című nagy triptichouja nagy gondolkodóra mutat, ki ugyanolyan nagy érzéssel tudja gondolatait velünk közölni. Ortiz képe nagy mozgással, igazi léttel ábrázol egy népnepet. Eső hatása dekoratív, de voltaképpen nagy mérete egyszerű felfogása s a díszes népviselet tesz ki ilyen hatású nagy munkáját. Hermoso „Rózsáját“ kell még kiemelnünk. Ezek a legjobb spanyol munkák, de egyszersmind megjegyezzük azt, hogy összesen csak 52 spanyol munka van, tehát aránylag sokkal több jó munkát találunk ezen termekben, mint a többi nemzeteknél. A többi munka is mind bir művészi értékkel, csupán a legkimagaslóbbakat említettük meg.

Az osztrákoknál első sorban Klimtről kell megemlékeznünk, ki dekoratív dolgait oly nagy egyéniséggel s oly tartalmasan tudja megoldani, mint kevés más festő. Négy munkája közül a „Vizi kigyók“ és „A három kor“ címűeket kell legjobban kiemelnünk, mint olyanokat, melyek Klimt egyéniségét legjobban jellemzik. Mindkét munkája óriási, egyéni fantáziájának termékei, füg-

Bitka
 alkalmi vétel

Tessék meggyőződni
 1 Téli vagy őszi óltöny gyapjuból
 1 finom lekte téli kabát . . .
 1 Kamyara téli nadrág . . .

Együttesen
60 kor.

Csakis
Kincs Arthur és Társa cégnél
 Piac-u. 58. Ipar és Kereskedelmi Bank.

Az új házbéradó.

A debreceni pénzügyigazgató a közönséghez.

A jövő év első napjával életbe lép az új adótörvény, amely a régebbi intézkedésekkel szemben számos változást tartalmaz. Eppen ezért tanácsos gondoskodni arról, hogy ezekkel a változásokkal minden háztulajdonos tisztában legyen. Ezután nem háromévenként, hanem évente vallomást kell benyújtani a háztulajdonosoknak. Ezeket az iverket már ki is küldte a debreceni pénzügyigazgatóság, hogy a háztulajdonosok az új törvény utasításainak idejében eleget tegyenek. Szóval az előkészületek már negyben tartanak az új adó életbelépése érdekében. Az adókulos 1910-től kezdve a házbéradó jövedelem 14 százaléka lesz.

A vallomásra kötelezettek az iverket pontosan és a valóságnak megfelelő hűséggel töltsék ki s azokat a városi adóhivatalnál, a kerületi adóhivatalnál legkésőbb december 15-éig nyujtsák be.

*

A törvény értelmében a vallomás beadására kötelezve van: a) A tényeges birtokos, illetőleg vagyonszövetség esetén az összes tényleges birtokosok; b) a házközösségnél annak feje; c) nem önjogu, valamint jogi személyeknél a törvényes képviselő.

A bevallás tárgyát a házak évi nyers bérjévédelme képezi. Nyers jövedelem együtvéve mindaz, amit a bérlő a bérlőtárgy használatában a bevallás időpontjában ellenértékül fizet, illetőleg teljesíteni tartozik.

Aki vallomását a kitűzött határidőben be nem adja, a kivétel során megállapított házbéradónak egy százalékát, ha pedig a részére szabályszerűen kézbesített és a vallomás benyújtására szóló felhívás vételétől számított 8 nap sem adja be vallomását, további négy százalékát tartozik fizetni pótlék fejében.

Ha a vallomásra kötelezett a vallomási iverket a bérösszegnek beírása előtt iratja alá bérlőivel, annyiszor büntetendő 5-200 koronaig terjedő rendbírósággal, ahány bérlőjénél ezt elkövette. Hasonló rendbíróság alá esik a bérlő is, ha a vallomási iverket elfogadható ok nélkül megtagadja.

Bíróilag büntetendő, vagyis jövedéki büntető eljárás alá eső kihágást követ el a tényleges birtokos, vagy annak törvényes

képviselője, ha a házbéradó jövedelemre vonatkozó vallomási iverben adóköteles jövedelmet szándékosan elhalgat vagy abban tudva változtatást tesz, mely az adó megrövidítésére alkalmas. Ha ennek a közigazgatásnak a követésében a bérlő is szándékosan részt vesz ez a tettessel egyenlően büntetendő.

Végül megjegyzi a pénzügyigazgatóság, hogy a vallomásra kötelezettek a bevallás kötelezettsége alól nem menti fel a körülmény, hogy a vallomási iver részére hivatalból kézbesítve nem lett.

A kormány megy.

Ühsítot kérnek a királytól.

Kombinációk a Ház összehívásáról.

A kormány tehát az utolsó kártyáját is kijátszotta. Hét hónapon keresztül nem csináltak egyebet, mint hétrét görnyedve Bécsbe futottak, hogy a koronától egy kis engedélyt, egy kis szines semmi seget kunyoráljanak ki. Abban a hiszemben, hogy az országot a sok csatódás után elkábitathatják, egy piciny szallagocskáért félrerugtak mindent. Eladták az önálló bankot, késznek mutatkoztak a pluralitásra, megakartak szavazni minden terhet. A korona azonban mindezekkel szemben is hajlíthatatlan maradt s a király erősen ragaszkodott a választói joghoz, a paktumban foglalt beváltásához. Most, amikor már minden követ megmozgatott a kormány, amikor belátták, hogy a mostani helyzetük sivárságában, szomorúságában, pirulás nélkül nem állhatnak a nemzet színe elé, elhatározták, hogy a legeslegutolsó kártyát is kijátszák: fölálloznak a miniszteri széket, amelyhez mindenáron annyira kapaszkodtak.

A ma délutáni minisztertanácsban elhatározta a kormány, hogy visszavonhatatlanul utoljára: elvonulást rendez. Ugy látszik, végre a kabinet is megelégette az örökös visszautasítást, a semmibe vevést s ma kijelentették, hogy okvetle-

nül fölmentésüket kérik a királytól. Wekerle már Bécsbe is utazott s a holnapi audiencia után úgy lehet már nem mint miniszterelnök tér vissza.

Politikai körökben s különösen a néppártban más szenzáció is járja. Az a hír vetődik föl ugyanis, hogy a kormány ideiglenes megoldást akar teremteni, hogy az ex-lex bekövetkezését elkerülje. Szó van arról is, hogy a kormány a képviselőházat összehívja s az indeministát tárgyalás alá bocsátja, mindezek közül azonban az a tényállás, hogy Wekerle már holnap sürgetni fogja a király előtt a kabinet fölmentését. A politika eseményeiről az alábbi távirati tudósításokat kaptuk:

A minisztertanács.

Budapesti tudósítónk táviratozza: Ma délután négy órakor a kereskedelmi miniszteriumban a kormány tagjai minisztertanácsra gyűltek össze, hogy megállapodjanak az ezután követendő eljárás dolgában és abban az előterjesztésben, amelyet Wekerle Sándor miniszterelnöknek kell a király előtt tennie.

A minisztertanácsban, amelyen Wekerle elnökléte alatt jelen volt a kabinet minden tagja, először a legsürgősebb folyó ügyeket intézték el.

Ezután Wekerle Sándor miniszterelnök ismertette a kabinet tagjaival a politikai helyzetet s hosszas tárgyalás után a következő elhatározásra jutottak:

A kormány megbizta Wekerle Sándor miniszterelnököt, hogy a holnapi audiencián terjessze elő öfelségének a kabinet ama kérését, hogy mielőbb mentse fel őket az ország ügyeinek további vezetésétől.

Amikor a minisztertanács erre a nevezetes határozatra jutott, teljesen mérlegelte a helyzetet és számolt a körülményekkel. Jól tudta, hogy Bécsben semmilyen eredményeket nem tudnak elérni s mert a nemzet elé pirulás nélkül nem kerülhettek ilyen siralmas állapotban, elhatározták, hogy megsürgetik a

akarak foglalkozni, amennyiben most nyílt meg egy kollektív kiállításuk.

A bolgárok és törökök most küzdenek első béréikért, koronázza siker törekvésüket, de ne téveszték szem elől soha a becsületességét s azt, hogy csak az fessen, kinek igazán lelki szükséglete a művészet, nem pedig az, ki sok pénzt akar.

A belgáknál aránylag kevés a jó. Nemhiába licitál Lipót: Merteus, Viemi, Dupon, Vloors azok, kiket meg kell említenünk. Új törekvés, egyéni művészet, kimagasló tehetség nincs.

A hollandusokat jellemzi a konzervativizmus legmagasabb foka. Náluk a nemzeti piktúra annyira nemzetivé vált, hogy attól szabadulni nem bírnak. És ezt a nemzeti festészetet két három ember teremtette meg, akik nagyok, a többi utánuk szalad, anélkül, hogy gondolkozni kívánna, anélkül, hogy legkevesebbet is keresne. (Nem anyagit.) Ez adja magyarázatát annak, hogy a hollandusoknál ugyanazt látjuk mindég. Sok finomságot, megértést a nagyoknál és sok utánzó képességet a zömnél.

Rokon velük a dán piktúra. Küön nem foglalkozunk velük, alkalmunk lesz róluk még beszélnünk, ha majd saját otthonukban tanulmányozhatjuk művészetüket a jövő évben.

Csak a termek sorrendje veti ilyen hátra az oroszokat Sokkal előbb kellett volna róluk megemlékeznünk, talán legelől. Ragoteg erő jellemzi nemzeti pikturájukat, sok

kimagasló tehetség, kik nem félnek az új utaktól, letudják magukról rázni a hagyományosság legutolsó porszemét is, hogy úgy dolgozzanak, mint dolgozniok kell. S mindamellert nemzeti pikturájuk van, önálló, mint egész s önálló, mint egyes egyén is. Nesterovni „A szent Oroszország” című nagy kompozíciója, Muraschko „Karussell”-je, Kusnerow arcképe, Kolesnikow „Tavasza”, Goreloff nagyméretű kompozíciója, Rochrich, Bobrowsky, Repin, mind nagy dolgokat alkotott. Nem méretben, hanem művészi tökélyben nagyokat. Beszélnek alakjaik útján, tavaszt öntenek a terembe, a művészet örök tavaszát.

Végül az olaszok. Közép erejűek. Vannak jók és rosszak, de kevés az igazán nagy. Leviez két arcképe kiváló munka. Mély karakterűek, nem a húst és szövetet festi, hanem modelje lelkét látjuk a képén. Sobeile megemlítendő, Barraro kifejező erővel festi meg „Vihar után” című képét. Sokat mond Zarav, Burzi, Ginisti és Marussi. Az utolsó termekben ismét találkozunk osztrákokkal. Grafikai és iparművészeti termékek vannak kiállítva benne. Kiemeljük Hampelt, Grafot, Ederert, Michl monotípiáit. A magyar szobrások közül Róna és Szamovolszky szerepelnek egy-egy munkával, utóbbi „Névtelenek” gipsz-szobra II. díjat kapott. Az iparművészeti munkák közül Barzvig fa-szobrai igazi anyagszerű kezelésük és érdekes dekoratív hatásuk miatt és Porvolny művészi keramik munkáit említjük fel.

getlenül minden eddigi felfogástól és visszadástól. Poutaou, Sichulski es Hofmann egy-egy kiváló munkáival szerepel. Graf „Uszodája” ég a napsütéstől, igazi élet van képen. Zdvazila es Jettimár munkái nagy értékűek.

Svájc művészete erőteljes fellendülés jeleit mutatja. Sok és erős egyéniség mutatkozik be, kiktől igen sokat várhatunk, részben már igen sokat kapunk is. Tartalom jellemzi a műveket, (nem tévesztendő össze az elbeszéléssel) közvetlen, keresetlen előadás, igazi művészi megértés is magasfokú rajz, szín és tónus érzék. Csak a legkiválóbbakat említiük. Első sorban Hodler „Szent órák” című képe. Hodler azok közé tartozik, kik igazán átérzik és megértik azt, amit csinálnak. Nem kopiroz természetet, hanem azt az érzést festi meg, melyet benne a természet, az élet kelt. Nem afektál, nem hazudik, nem akar hatást elérni, csupán a maga lelki szükségletét elégíti ki mikor fest. S így cselekszenek a svájciak közül mások is, többkevesebb tehetséggel. Ugyanezt mondhatjuk el Giacometti művéről, mely még pazar színeivel is feltűnik. Hartung, Berta, Courvaisier, Vallet, Gilliard, mind nagy tehetségek.

A franciákkal nem foglalkozom. Csupán fel akarom említeni Simont, Dufaut, Blanchot, Guerriu, Lepéret, azokat, kik leginkább érdemlik meg a felemlítést. Azonban egyik munka sem bír igazi művészi értékkel. A franciákról egy másik értesítésben

korn
nűse
kerle
utaz
meg

Polit
hogy
dást
besz
bizo

nak
közé
as
ugya
meg
is, h
strul
nitás
akar
hang
ex-le

állap
eme
része
nak
azon
mán
ben
zásá
kiad
kezd
költ
sege
nyo

akar
inde
ki k

is c
ciók
le,
fogj

Just
vulá
zere
suth
azon
Polit
való
szik
hiv
ség
hét

Wel
dol

tan
fog
tört
cse
nap
féle
kősz
feje

kormány fölmentését s ez minden valószínűség szerint be is fog következni. Wekerle még az éjszaka folyamán Bécsbe utazott, holnap pedig audiencián jelenik meg a király előtt.

Ideiglenes megoldás?

Budapesti tudósítónk táviratozza: Politikai körökben most az a hír járja, hogy a kormány egy ideiglenes megoldást tervez. Különösen a néppártban beszélnek a kormánynak egy furcsa s bizonyára kivihetetlen tervéről.

Az értesülések szerint a kormánynak az a szándéka, hogy a jövő hét közepén összehívja a Házat s betérjeszti az indemnitási javaslatot. Számítanak ugyan arra, hogy ezt a Ház nem fogja megszavazni, sőt bizonyosan tudják azt is, hogy a függetlenségi párt erős obstrukcióval fogja lezoritani az indemnitást; a kormány azonban csak azt akarja elérni, hogy annak idején majd hangzotassa, hogy a bekövetkező ex-lex-ért nem ők a felelősek.

E hírek szerint a kormány már megállapította azt is, hogy a képviselőház eme ülésén amelyen a kooperáló pártok részéről megfelelő határozati javaslatot fognak betérjeszteni. Ezzel kapcsolatban azonban konstatálható az is s ezt a kormány is nagyon jól tudja, hogy ex-lexben a kormánynak nincsen felhatalmazása sem az adók beszedésére, sem a kiadások folyósítására s így január 1-től kezdve nem volna joga sem a közös költségeket, elsősorban a hadsereg költségeit, sem pedig a civilistát kiutalványozni.

Az esetben, ha a kormány össze akarja hívni a képviselőházat, hogy az indemnitást betérjessze, ez esetben *újbol ki kell nevezni a kormányt.*

Az Esti Hírlap mai száma már meg is cáfolja ezeket a híreket s a kombinációkból egyedül azt a való tényt szűri le, hogy a kormány Bécsben sürgetni fogja fölmentését.

Justh a királynál.

Budapesti tudósítónk táviratozza: Justh Gyula állapotában örvendetes javulás állott be. A függetlenségi párt vezére ma már hosszabb sétát tett a Kosuth Lajos-utcan, a ködös idő miatt azonban csakhamar lakására tért vissza. Politikai körökben Justhnak, a királyhoz való meghívását befejezett ténynek veszik. Justh ugyan még nem kapott meg hívót, bizonyos azonban, hogy a kétségkívül nevezetes audiencia már a jövő héten lesz.

Justh-Lukács kabinet.

Budapesti tudósítónk táviratozza: A Wekerle-kabinet lemondása befejezett dolog.

A miniszterelnök a mai minisztertanács határozata értelmében sürgetni fogja a király fölmentését. Ha ez megtörténik, amelynek valószínűségében nincsen kételkedni való ok, akkor három napon belül megalakul a Justh-Lukács féle kabinet. Erre nézve a két politikus között a megállapodások már be is vannak fejezve.

Püspökladány rémel.

Notórius betörők csendőrökben.

Püspökladány község közönségét már évek óta izgatottságban tartja egy betörőszövetkezet működése. Hol itt, hol ott törték be és a mi elvihető volt, azt elvitték több püspökladányi lakos és hivatalok kárára ismeretlen tettesek, míg végre Sziklay püspökladányi csendőrmester november 25-én kiderítette a sok betöréses lopás elkövetőit, Egri Balázs 26 éves és ennek sógora, Tóth Balázs 28 éves püspökladányi lakosok személyében. Több mint husz betöréses lopást d rített ki Sziklay őrmester a vele közreműködött Ács csendőrrel, Daróczy Lajos és Tóth József községi rendőrökkel együtt.

Egri Balázs öt izben ellopott Strausmann kereskedőtől tíz mázsa búzát annak bezárt magtárából és mind az ötször eladta neki magának, ki így a saját búzáját ötször vásárolta meg. Ugyaninnen egy pár férfi csizmát is ellopott. Tóth Balásztól két izben búzát, egy izben tengerit, egy izben pedig 60 korona készpénzt lopott el záros helyről. Grünfeld Mór ékszer-kereskedőtől ellopott három aranygyűrűt. Köhn Ödön kereskedőtől ellopott a bolt feltérése után négy forgó pisztolyt. Ary Gyula tanítótól szintén bezárt kamarából ellopott egy mázsa búzát. Tisza Imre magtárából ellopott öt z ak búzát; a magtárt álkulccsal nyitotta ki, melyet serpenyő nyelből ő maga készített. Deutsch Józseftől ellopott egy lóra való szerszámot. Feldmann Barnától ellopott két zsák csöves tengerit, azután eladta neki, majd újra ellopta tőle. Győri Lajos kereskedőtől zárt boltból az összes cigarettákat ellopta. Feltörte a vasuti pénztárt, onnan azonban pénzt nem tudott lopni, mert az álkulcs a vasszekrénybe beletört, de a bélyegzőket és ami a kezébe akadt, mind elemelte. Azt még nem lehet pontosan megállapítani, hogy kiktől miket lopott el, mert sokan nem is tettek panaszt.

Az összes betöréseket és lopásokat leginkább Egri maga követte el, csupán néha hívta segítségül sógorát, Tóth Balászt, akivel azután osztozkodott a lopott tárgyakban. Mikor már nesztet vette a nyomozásnak, az összes álkulcsait, mintegy száz darabot és hat darab forgópisztolyt bele dobálta a kutba, de Sziklay őrmester kiszivattyuztatta a kutát és minden bűnjelt kiszedettet belőle.

Egri két napig folyton üldözték a csendőrök, míg végre egy hajnalon a lesbe kiállított Daróczy Lajos rendőr egy éjjeli mutatóhelyen elfogta. A rendőr valóságos harcot vívott a betörővel, mert Egri forgópisztolyal lövöldözött reá s Daróczy csak végtelen ügyességének köszönheti, hogy agyon nem lötte a betörőt.

A nyomozás még nincs befejezve a valószínű, hogy a betörőknek még nagyon sok bűncselekményét sikerül majd napfényre hozni.

Dacára az ilyen és hasonló bűncselekményeknek, melyek a két egymásután következő rossz esztendő miatt napirenden vannak, a felsőbb hatóságok nem intézkednek, hogy a püspökladányi csendőrségnek 8 emberben megállapított létszáma meglegyen. Most például a püspökladányi laktanyában senki sincs, mert egy csendőr elment népgyűlésre, kettő pedig az említett nyomozást vezeti, több csendőr pedig nincs, vagyis a mostani létszám három emberből áll. Már pedig egy ilyen exponált helyen, ahol a vasuti gécepont miatt még sok idegen tolvaj és mindenféle zsebmetész is összeverődik, nagyon kívánatos volna a csendőrség megerősítése is, mert a közbiztonság csakis úgy volna megvédhető, ha a csendőrség a helyi cirkálás közben mindjárt elcsiphetné az ilyen notorius betörőket. Mindenesetre dicséret illeti meg Sziklay őrmestert, Ács csendőrt, Daróczy Lajos és Tóth József községi rendőröket, akik éjt-napot nem pihennek, csak-hogy mielőbb befejezhessék a nyomozást.

Alkotmányválság Angliában.

A lordok harca.

Anglia korszakos válság előtt áll. A felsőház lordjai elszánt küzdelem után Landsdovne lord indítványának elfogadásával *leszavasták a kormány költségvetését*, amely egy progresszív adóreformot foglalt magában. A Felsőház ezzel keztyüt dobott a népnek. Ki fogják irni az új választást, amelybe a demokráciára támaszkodó jelöltek a Felsőház megreformálásának jelszavával mennek bele. A lordok mostani győzelme a mérközés befejezésével alighanem pirrhusi győzelemmé degradálódik.

Az izgalmas döntés utolsó pillanatairól az alábbi távirati tudósítás számol be:

London, december 1. Minél jobban közeledett a vita vége felé, annál több peer érk zett a házba. A női karzat a zsufolásig megtelt. Az ellenzék utolsó szóronka Lawdor volt. Élesen bírálta a költségvetést. A peerek — mondotta — tudatában vannak annak, hogy a helyeset cselekszik, nem kell a következményekkel törődniök.

Earl of Creve gyarmatügyi államtitkár általánosságban védelmezte a költségvetést. Kijelentette, hogy a földbirtokra kirótt adók a józan belátás előtt mérsékelteknek tűnnek fel. Az ellenzék tragikus hibát követ el. A legutóbbi tizenöt év folyamán többször igen lényeges tulkapásokat követett el, beavatkozván az alsóház jogkörébe.

A kormány nem szívesen látja a válságot, de kénytelen szembeszállni vele, mert a kormányzás és a birodalom érdekei csak az államban levő hatalmi tényezők észszerű egyensúlyát követelik meg. Ha a parlament ismét összeül, a pártok talán helyet cserélnek, de a jelenlegi kormány tagjai és pártjai akár mint az ellenzék is, szükség esetén akár parlamenti akta útján is, védelmet garantálhatnak a liberális törvényhozásnak ama különbség nélküli pusztítását, amelyet a peerek ma éjjel meg akarnak koronázni. (Helyeslés a kormányparton.)

Ezután nagy izgalom közepette a szavazást ejtették meg, mely a szavazók nagy számánál fogva közel egy fél óráig tartott. A Landsdowne-féle rezolúciót 350 szóval 75 ellen elfogadták. Az eredmény kihirdetését az ellenzék tetszéssel fogadta.

Színház és Művészet

A színház műsora.

CSUTÖRTÖK: *Haramiák*, dráma. A) bérlet.

PÉNTEK: *Haramiák*, dráma. B) bérlet

SZOMBAT: délután 3 órakor a debreczeni színésziskola vizsgálati előadása. Műsor: I. Az egérke. Vigj. 1 felvonásban. II. Szerelmes levelek, Vigjáték 1 felv. IV. Kénytelen házasság. Vigj. 1 felv. Szemes legény. Operett 1 felvonásban. Este: *Iglói diákok*, operett. O) bérlet.

VASÁRNAP: Délután *Varázskeringő*, operett. Este *Falusi idyll*, életkép Bemutató előadás. Kisbérlet.

Taifun. (A színházi iroda jelentése).

A színház legközelebbi szenzációs premierje, mely a fővárost is lázba hozta, Lengyel Menyhért kiváló darabja foglalkoztatja a színtársulatot. A modern magyar irodalom egyik jeles előharcosának zsenialis munkájával ismerkedik meg legközelebb a debreczeni közönség. Lengyel Menyhért legújabb darabja, tárgyánál és a benne szereplő alakok ujszerűségénél fogva hivatott arra, hogy rendkívüli mértékben felköltse a közönség érdeklődését. A Taifun bemutatóját december közepére tervezi az igazgatóság.

Iglói diákok. (A színházi iroda jelentése.) Farkas Imre dr. poétikus bájos daljátéka eddig minden előadása alkalmából telt házat vonzott. Az Iglói diákok sikere

vetékedik. Az elvált asszony sikerével, a mennyiben mind a két előadás vígan halad a 25-ik előadás jubileuma felé. Szombaton újból színpadra kerül Farbas daltátréka, mely iránt már ma nagy érdeklődés mutatkozik.

— **Zenétörténeli felolvasás a Szabad Iskolában.** A Szabad Iskola mai felolvasásán, Fűredy F. (Gusztáv tartott előrangú ismertető előadást a XIX-ik század zenéjéről). Az, amit előadott, nagy tudásra vallott, de nem vallott egyszersmind arra, hogy a nagy tudás halmazát egyéni vélemény észűrdését vonta volna maga után. Ez a tény azonban nagyközönségnek szánt előadásának inkább előnyére volt, mint hátrányára. A Wagner—Berlioz—Liszt triász, mint közös ágat s ennek egyes ágait mutatta be, levezetvén a három mester működési irányára és művészi kifejezőmódja közti különbségre. Különösen Lisztért lelkesedett s némi túzással igyekezett legendás alakban bemutatni a zongorakirályt. Előadásának értéke a tudományos színvonalon álló, de mindenkinek érthető, sokat tömörítő stílusban és az összeállítás ügyességében volt. Ha általánosabbá válnék az ily művészet esztétikai előadás s a művészettel, mint tudományal való foglalkozás, akkor a koncert járás se volna pusztán divat.

Hazaáruló francia tiszték.

Egy katonaszökevény vádja.

Párisból jelentik: Néhány nappal ezelőtt egy Rossi nevű olasz ember jelentkezett a francia hadügyminisztériumban és ezeket a szenzációsan ható kijelentéseket tette:

— Vezessenek a hadügyminiszterhez, mert meg akarom neki nevezni azokat a francia vezérkari tiszteteket, akik eladtak okmányokat, a melyek még nemrég a hadügyminisztériumban voltak. Ezeket az okmányokat én loptam el s kész vagyok azokat a francia kormányoknak visszaszolgáltatni. Ezek az okmányok a 15. hadtest mozgósítására és határerősítésekre vonatkoznak. Az iratok között van ezenkívül a Démocratie új páncélos hajó terve.

Rossi kijelentette, hogy ajánlatának visszautasítása esetén más nagybatalommal, első sorban Németországgal fog tárgyalni. A hadügyminisztérium néhány napig hitegette az olasz katonaszökevényt, végül pedig kijelentette, hogy ajánlatát nem fogadhatja el. Közben azonban intézkedett, hogy Rossit tartóztassák le.

A vizsgálóbíróknak átadták Rossi egy barátjának levelét, amelyben megerősíti Rossi állításait s azt mondja, hogy ő is ismeri a hazaáruló tiszték neveit. Az egész dolog nagyon gyanúsnak látszik, mert Rossi már régóta kém hitében van és már többször nagy összegeket zsarolt ki különféle államok kormányától.

Rómából jelenti tudósítónk: Rossi kémkedési afférje nagy feltűnést kelt. A lapok kétkedve fogadják a hírt és nem adnak hitelt a dolognak, mert képzelhetetlen, hogy egy altiszti olyan fontos katonai titok birtokába juthasson.

Mulatság.

— **Kedélyes kabaré.** A szegény gyermekek felruházására alakult „Polgári Asztaltársaság” folyó hó 18-án a Dréher-sörözőben és zse helyiségeiben fényes műsoru *Kedélyes kabaréval* egybekötött jótékony célu *táncestélyt* rendez. A fényes műsoru a rendezőség a legnagyobb buzgalommal igyekezik összeállítani, már eddig is oly szereplőket sikerült megnyerniök, kiknek már neve is kellő garancia arra nézve, hogy ezen estély az idény egyik legsikerültebb mulatsága lesz. A teljes műsoru a napokban közzöljük, amelyre előre is felhívjuk a közönség figyelmét.

Mennyit fizet?

*

Adóösszeirási iv rubrikáinak kitöltésével szórakozik most a debreczeni polgár, felolvasni kell tiz tucat elmésen és bölcsen megstilizált kérdésre, ezek közt persze legelső sorban arra, hogy mennyi a jövedelme. Komoly nyomtatott betűk teszik föl ezt a kérdést, de hiába, a komoly igazságkeresés, az utána i ott feleletből szinte kiröhög a válasz hazugsága. Az elemi logika is imígyen okoskodik:

— Kevesebb jövedelmet írok be, akkor kisebb lesz az adóm.

— De azután rögtön megszólal az ellen-logika:

— Ha kevés jövedelmet írok be, még lenézettebb partáj leszek, mint eddig voltam.

Aki pedig kételkednék ennek az ellen-logikának a logikus voltában, az megfélekedezik arról, hogy az adóösszeirási ivet a házmester ur adja be a lakóhoz, ő is gyűjti össze a partájok valóságait és ha a rubrikák kitöltése után holnap megírja az embert a házmester ur felsége, így szól a kiaszony lakóhoz:

Ez a Niemand! Ez mer hangosan beszélni, ez, aki száz forintot keres egy hónap alatt!

Aki pedig azt mondja, hogy mindez gyerekes hüség csupán, az igazat mondhat és mégis hazudik, mert aki mondja, az is így gondolkodik. Am ne gondoljuk így, állítsuk föl egyszerűen a kérdést: ki vagy mi adhat jogot egy idegnek arra, hogy betlakodék az én legintimuszabb ügyeimbe? Miért számoljak én be a házmester urnak affelől, hány cigarettát szivhatok egy hónapban? Enélkül nem hozhatják rendbe az adóügyet.

Ha zongorázom, a házmester ur haragszik:

— Folyton klímperoznak.

Vendégek járnak hozzám:

— Felfordítják az egész házat.

Nem jár vendég hozzám:

— Nem lehet kapupéczt kerálni.

Rendes és állandó mézszárosom és fűszeresem van:

— No jó, megverték otthon, ha nem így volt . . .

Nincs rendes és állandó mézszárosom s fűszeresem:

— Szép kis uraság . . .

Éjjel jövök haza a munkából:

— Persze, ilyen lumpnépség . . .

Meddig folytassuk? Hány hasában keresztül? És ki meri mondani, hogy mindez csak fontoskodás és hüség, hogy senki sem „ereszkedik le” a házmesterhez és senki sem törődik a fecsegésekkel. Mindenki törődik azzal, ha betolakodnak a magánéletébe és ha huszonöt-ször nem hallja meg a fecsegést, százötvenedszer meghallja. És ideáll az őbriggájt és megkérdi a házmester urat:

— Kiváncsi vagy, mennyi juta partájok kenyérre? Itt ez az árkus papíros, majd ezen megadja a partáj a választ. Nekem adja meg, de te is elolvashatod.

Azon az adóösszeirási iven van egy pár tucat rubrika. Nyomtassanak egygyel kevesebbet és ennek a rubrikának nyomtatási árát költsék gummiarabikumra, kenjék az iv széleire, hadd lehessen összeragasztani az árkust. De lehet, hogy ez a beszéd azért fölösleges, mert az őbriggájt flozóf:

— Szegyenlik a házmester előtt és több jövedelmet írnak be . . .

Ez ellen a filozofia ellen nincs orvososság.

A Honvéd-utcai gyilkost elítélték.

Két és fél évi börtön.

A debreceni közönségnek még bizonyára élénk emlékezetében van az a vakmerő gyilkosság, amely ez év szeptember h évében történt a Honvéd utcában. Olajos Károly, egy 60 éves debreceni kocsis, hajnalban, ittas állapotban agyon szurta társát Deák Gábor pincért, akivel egész éjszaka együtt mulatott. A gyilkosság és annak megrendítő körülményei nagy feltűnést keltek annál is inkább, mert a gyilkosság áldozata egy jómodu, tisztos debreceni iparosnak volt a fia, a gyilkos pedig már egy teljesen megtört, az öregséghez közeledő ember volt. Olajos Károly ma állott a debreceni kir. törvényszék büntető tanácsa előtt halált okozó súlyos testi sértés vádjával. A vádlott teljesen meg volt törve s bünbánólag vallotta be a bíróság előtt tettét s azzal védekezett, hogy ittas állapotban követte el a merényletet.

A gyilkosság.

Ez év szeptember 17-én történt, hogy Deák Gábor 21 éves pincér egy Péterfia-utcai kovácsműhelyben találkozott Olajos Károlyval, aki a lovát patkoltatta. Deák, aki már akkor ittas állapotban volt, szóvaltásba elegyedett a bérkocsissal egy fogadás miatt. Deák ugyanis azt állította, hogy sokkal jobban tudja a lovat megkefélni mint Olajos. Az öreg kocsis szidalmazni kezdte a hetvenkedő legényt, csakhamar azonban helyre állott közöttük a béke olyannyira, hogy mindketten betértek egy közeli kocsmába borozni.

Tökéletesen részeg volt mindkettő, a mikor a kocsmából kijöttek s elindultak Olajos Lakása felé, hogy Deák bemutassa a lőtisztítást. Utközben azonban újból összekülönböztek s Deák öklével Olajos arcába vágott. A bérkocsis, aki különben is nagyon indulatos ember volt, kést rántott s a legény felé közelített.

— Ezért megöllek bitang! — mondta és a Honvéd-utca felé menekülő Deák Gábor után futott.

A Honvéd utcában Olajos el is fogta Deákot, aki revolvert rántott. Amikor a bérkocsis a fegyvert meglátta, késével Deák Gábor mellébe döfött. A pincér rémes kiáltás között fulni kezdett, közben Olajos még kétszer a hátába szurt. Az első szúrás halálos volt. Deák a házak mentén meg elvándorogott néhány lépésnyire, azután összeesett és meghalt. A gyilkos, aki menekülni akart, egyenesen egy rendőr karjaiban futott.

A lőtárgyalás.

Ebben az ügyben ma tartották meg a lőtárgyalást a debreceni kir. törvényszéken Hoffmann József táblai bíró elnökelete alatt.

Olajos Károly a vádlott, szinte egészen megöszült a vizsgálati fogság tartama alatt. Megtörtén állott a bíróság előtt a vádlott s az elnök kérdéseire reszkető hangon válaszolt.

Elnök: Beismeri-e azt, hogy szeptember 17-én hajnalban Deák Gábor pincért késszurással megölte?

Vádlott: Beismerem a bűnömet, de ittas állapotban bántottam meg Deákot. Nem volt okom, hogy megöljem a legényt, mert még egy pár perccel előtte barátságban voltam vele.

— Régóta ismeretségben volt az elhunyttal?

— Nem. Csak a kovácsműhelyben tud-

Legjobb a Békési Róza „Csikós” szinszappana.

tem meg, hogy kicsoda. Akkor fogadott velem, hogy jobban tud lovat pucolni, mint én. Ezen mármindjárt összekaptunk, de később kibékültünk.

— Mikor szurta meg maga Deákot?

— Deák először az arcomba vágott, majd amikor utána szaladtam, revolvert vett elő, s azzal fenyegetett, hogy megöl.

— Elsütötte a revolvert akkor?

— Igen.

— S aztán maga mindjárt meg szurta?

— Nem, először dulakodtunk s Deák a revolver agyával a fejembe vágott akkor, nem tudom hogyan, a mellébe szurtam.

Ezután előadta, hogy még két szurást ejtett Deák Gábor hátán s egyre hangoztatta, hogy tettét teljesen beszámíthatatlan állapotban követte el.

A tanuk.

Ezután a tanuk kihallgatására került a sor. A kihallgatott három tanu azt vallja, hogy látták, amikor a gyilkos és a vádlott között a Honvéd-utca elején összeszólalkozás történt. Hogyan történt a merénylet, azt közelből kevesen látták. A tanuk egyértelműleg azt vallják, hogy a gyilkos még egy darab ideig ott maradt áldozatánál s csak azután eredt futásnak.

Az ítélet.

Gáthy Bálint dr. vádbeszéde és a vádbeszéd után a bíróság tanácskozássra vonult vissza. Este 6 órakor hirdették ki az ítéletet. A bíróság, tekintettel a vádlott előrehaladott korára s hogy tettét teljesen ittas állapotban követte el, halált okozott súlyos testi sértés címén két és fél évi börtönrre ítélte Olajos Károlyt. Az ítélet jogerős.

HIREK

— **A portugál király Párisban.** Párisból táviratozzak: Manuel király és Fallières elnök délelőtt Rambouillet kastélyba mentek, ahol a köztársaság elnöke a király tiszteletére dejeuner adott. Jelen voltak még Briand minisztere'nök és Pichon és Rau miniszterek, valamint a király kísérete. Délutánra vadászat van kitűzve.

— **Szávai Gyula a Petőfi dalkör elnöke.** A debreceni Petőfi Dalkör életében nevezetes fordulat állott be. A dalkör választmánya a megüresedett elnöki tisztségre egyhangú lelkesedéssel Szávay Gyulát, a Petőfi kultusznek eme kiváló hivatott művelőjét jelölte. A Petőfi Dalkör választmányának megbízásából a Dalkör népes küldöttsége kereste fel tegnap délután Szávay Gyulát s ünnepélyesen felkérték, hogy a dalkör elnöki méltóságát fogadja el s vegye kezébe a dal művelésére alakult lelkes csapat vezetését. Szávay megköszönte az iránta megnyilvánuló bizalmat s kijelentette, hogy az elnöki tisztelet elfogadja s a Dalkör érdekében minden jót meg fog tenni. Szávay Gyula kedvező nyilatkozatát a küldöttség lelkes éljenzéssel fogadta. Ez a változás a Petőfi Dalkör életében je'entős és elönyös fordulatot jelent, mert a Petőfi kultuszt ápoló dalos-egyesület élére alkalmasabb, kiváló szervező és nagy alakító tehetséggel bíró, kitünőbb munkaerőt, mint az új elnök személye, nem is választhattak volna.

— **Kinevezés.** Weszprémy Zoltán főispán Ethey László vármegyei aljegyzőt tb. főszolgabíróvá nevezte ki.

— **Hitelesítő közgyűlés.** A város kedden megtartott közgyűlésének jegyzőkönyvét tennap délután Weszprémy Zoltán főispán elnöklété alatt a tanács tagjainak jelenlétében a szokásos formák között hitelesítették.

— **A csütörtöki felolvasó-est.** A római katolikus főgimnázium dísztermében holnap, csütörtökön délután 5 órakor tartandó felolvasó est műsora a következő: 1. Liszt F., „A Fauszt Walzer Paraphrázisa.” zongorán előadja Eisler Mórné unő. 2. „Modern csodák.” Irta s felolvassa Titz Antal dr. 3. „Dalok.” Mártonfalvy György zongorakísérete mellett éneklé Rózsa Lili unő. 4. Novella. Irta s felolvassa Szathmáry Zoltán. 5. a) „Steier dalok.” b) „Varrázkeringő.” c) Macska polka.” Citerán előadja Grün Mariska urleány.

— **Maxim Gorkij Brassóban.** Brassóból jelentik: Maxim Gorkij ma ideérkezett és a vasutnál egy régi jó barátja várta. Gorkij egy ismert lengyel hírapíró neve alatt utazik, hogy föl ne ismerjék. Mindjárt folytatni akarta utját Bécs felé, de barátjának kérésére egy napot fog itt tölteni. Egy hölgy, aki a román arisztokráciához tartozik, Szófiától Bukaresten át együtt utazott Maxim Gorkijjal, a vasuton megismerte vele és fényképet kapott tőle, amelyre Gorkij ajánló sorokat írt. A fénykép hátsó lapjára tréfás és gunyc verset írt, amelyben szembeállítja a dumát a tényleg uralkodó cári abszolútizmussal.

— **Köszönetnyilvánítás.** Hevesi Gyula köszönetnyilvánítást tett a debreceni „Szabad Iskola” ideitéli közszükségletének fedezését volt szíves ingyen magára vállalni. Nagylelkű adományáért a „Szabad Iskola” vezetősége nevében hálás köszönetet mond dr. Kovács Gábor titkárnak.

— **Matinék a debreceni kereskedelmi kamaránál.** Forrongó közgazdasági viszonyaink közepette igazán helyes és modern gondolata a debreceni kereskedelmi és iparkamarának, hogy rendes hivatalos jellegű munkássága kiegészítéseként bevezeti atársadalmi jellegű, de azért szakszerű megaslalon álló konferenciákat s a tél folyamán vasárnapi matinékra nyitja meg díszes gyűléstermét, amely matinékon egy-egy kiemelkedő közgazdasági kérdéssel tart előadást egy-egy arrahivatott szakember.

Az első ily matinét december 5 én délelőtt fél 11 órakor tartja a kamara s ezen Lukács Géza tart előadást, a „vámpolitikai központ” intézményéről. Lukács Géza irodalmilag is bebizonyosodott kiváló szakértője ennek a kérdésnek, az arról kiadott munkája élénk érdeklődés tárgya kamarai körökben s a kamarák és a szabad érdekegyesületek éppen most készülnek közös tanácskozássra, hogy a magyar külkereskedelem az új érdekvédő szervét megalkossák. Ránk nézve csak megtisztelő, hogy a tanácskozások éppen itt indulnak meg, a debreceni kamara termében.

— **Műbarátok** vegyenek karácsonyra egy szép gummi nyomatot. Egyedüli készítőjük Némethy fényképész műterme.

— **Zsarolás holttesttel.** Newyorkból jelentik, hogy Montana államában egy, a fekete kéz mintájára szervezett zsaroló-banda garázdálkodik, a tagjai resurrectionisták nevezik magukat. Hogy ez a gaz szöveget milyen módon hajlja végre zsarolásait azt bizonyítja a következő eset is: Great Falls városának egy Rekins nevű dugszdag lakója a minap levelet kapott, amelyben értesítették, hogy nemrég kis fiának holttestét kiásták a sírjából és magukkal vitték. Együttal megneveztek azt az összeget is, amelynek ellenében a holttestet hajlandók visszaadni.

— **A Szabad Iskolából.** Holnap csütörtökön este hat órakor a Szabad Iskolában (Simonffy-utca 1. c) II emelet, az Ipartestület dísztermében Rédei Rezső dr. kereskedelmi és iparkamarai segédtitkár folytatja előadását. Az előadás tárgya: „A kiskertművelés, mint a szociálpolitika eszköze”. Debreczen város közönségét különösen érdekelheti az előadás, mely kiválóan debreczeni vonatkozású. Az előadások ingyenesek s így bárki által is látogathatók.

— **Borzalmas gyilkosság.** Prágából jelentik: Ma este 7 órakor a Karolinenthal kerületben létező Ufer-gasseben üzlettel bíró Bartak Franciska szatócsnőt az üzlet mellett levő szobában meggyilkolva találták. A gyilkos először fojtogatta, majd kalapácsos szétzúzta a fejét. A helyszínen elfohták Resniczek János 16 éves lopás miatt már büntetett gyári munkást, aki éppen szivart lopott a főkből. Bartak szatócsnő meggyilkolása ügyében jelentik: Resniczek tagadja ugyan tettét, de télikabátján vérfoltot, zsebeiben pedig szivarokat találtak, melyeket az üzletből lopott. Állítólag két bűntársa is volt, akik az üzlet előtt vártak.

— **Vakmerő rablótámadás.** Vakmerő rablótámadás történt múlt hó 25-én este 8 és 9 óra között a berendi határban. Szarka János berendi lakos földműves Szatmárról igyekezett haza felé, mikor is egy 24 év körüli magas, erőyes alak utját állotta, majd későt rászögezve, leléssel fenyegette. A megtámadott ember védekezni próbált, de hasztalan, mert a támadó torkának esve, a földre, teperte és több helyen késével megszurta. Dulakodás közben a támadó elvette a 310 korona pénzét és az összevert embert otthagya az útszélen. Mikor a megtámadott feltápázkodott és támadója után indult, az visszafordult, újból rárobant és a jobb keze kis ujját a szó teljes értelmében levágta. Ekkor a támadó futásnak eredt és utját a sárközi erdőségnek vette. A megrabolt ember a csendőrségen jelentést tett az esetről, támadójának nevét nem tudja, csak annyit tud, hogy magas, barna bajszos ember, kinél több kés és revolver volt. A csendőrség a vakmerő utonállót erőyesen nyomozza, de eddig még nem tudtak nyomára jutni.

— **A megmérgezett százados menyasszonya.** Majna melletti Frankfurtból jelentik: A megmérgezett vezérkari századosnak, Madernek a menyasszonyát Martley kisasszonyt a bűnügyi rendőrség ma itt kihallgatta. Martley kisasszony véleménye szerint a büntett indokainak kutatásánál figyelembe veendő, hogy vőlegényét Hofrichter előtt nevezték a vezérkarba. Vőlegénye többször kiszámította előtte, hogy Hofrichter Adolfot a vezérkarba való kinevezésénél még néhány tiszt előzi meg és így csak később nevezhetik ki vezérkari századossá. — Mader menyasszonya azt is elbeszélte, hogy egy hadijáték alkalmával, melyet az ezred rendezett, heves szóváltás támadt Hofrichter és Mader között.

— **Örömben megütötte a guta.** Havreből jelentik: Egy szakácsné a francia konzulátus utján Newyorkból hivatalos je'entést kapott, hogy Amerikában elhalt bátyja több millió dollár vagyont örökségül rágyta. A szakácsnő nagy örömben szívszélhűdést kapott és meghalt.

— **Végladás egy 15téri nagy cipőüzletben.** Glück Ede Piac utcai cipő-üzletében végladás van. Az összes raktáron levő férfi, női és gyermekcipők rendkívül olcsón lesznek kiárulva. Kossuth-utca torkán.

— **A nap halottal.** A debreczeni állami anyakönyvi hivatalnál ma a következő haláleseteket jelentették be: Nagy Róza ref. 5 hónapos, Horváth György ref. 86 éves, Hegymegi Gábor ref. 63 éves, Bajusz Józsefné Zohány Julia ref. 46 éves.

— **A tolvaj feleség.** Nem valami jó viszonyban élt Hogyás János hajdunánási lakos a feleségével Zlata Borbálával. Napirinden volt náluk a perpatvar, veszekedés. Ezért aztán Zlata Borbála egy szép napon ott hagyta Hogyás Jánost. Összepakolta mindenét s úgy távozott el. Csak hogy véletlenül az ura holmijai közül is belétevedt a batyujába vagy 130 korona készpénz meg egy 600 koronáról szóló takarékpénztári

Steiner Sándor butoráruháza megnyitlt Piac-utca 70.

könyv. Ezek aztán sokkal súlyosabban érintették Hogyás Jánost, mint az asszony eltávozása s megtette ellene a felfeljelentést a csendőrségen. A csendőrség le is tartóztatta Zlata Borbálát.

— Kívánja-e, hogy visszamegjen hozzá a felesége — kérdezték a meglopott férjtől.
— Azt nem kérem, felelt az atyafi, de már a pénzem.

Zlata Borbála azonban ezt már nem tudta visszazolgáltatni, mert az utolsó fillérig elköltötte. A takarékpénztári könyvet azonban visszaadta. Hogyás János panaszt emelt ellene a debreceni kir. ügyészségen.

— **A Néptakarékpénztár mint szövetkezet Piacz-u. 75.** sz. a. heji biztosítás-al kapcsolatos hosszú lejárati kölcsönöket nyújt.

„**Debrecen város** új építkezési szabályrendelete 8 koronáért kapható Hegedűs és Sándor könyvkereskedésében Kossuth u. 11.”

— **Egy értelmes megbízható szolgáló felvétetik.** Mentve Henrik Kossuth utcza.

— **Lila, lila, lila,** kuplé 1.80 Antalffy Józsefnél.

— **Földes Szeróna** hegedű művész 11 tagból álló elsőrendű művész társulatával a „Magyar Király” kávéházban ma este kezd meg néhány napra terjedő filharmonikus hangverseny sorozatát. Belépti díj nincs.

Kolibri szivarkahüvely feltétlenül izlelje meg minenki kaph. Harmathynál Fű-és-kert-u.

— **Megnyílt** a legújabb férfi fiú és gyermek ruha Versenyáruház a Csapó utcán a „Kispipa” helyén. Rendkívül olcsón lehet ott vásárolni téli ruhákat.

— **A legszebb** női kiegészítők, pénzszivar- és cigarettatartozék eredeti gyári áron kapható Mentve Henrik áruházában, Kossuth-utca 4. szám.

— **Megnyílt** a baba menyország! Kossuth u. 4. szám alatt. Babáknak ingyen, Papáknak és Mamáknak olcsó pénzért, csak rövid ideig látható.

— **Sugler Gerbeaud** cukorkák főraktára Kotsák Gézánál.

FŐVÁROSI BAZÁR

Debrecen, Simonffy-utca 1. sz. Bérpalota.

Házilag készült

férfi ingek

3 kor. 50 fill.-től feljebb.

nyakkendő ujdonságok

1 koronától 5 koronáig.

gallérvédők

Kalap és férfidivat

különlegességek

Lengyel Samunál

Piacz-utca 43.

Törvénykezés.

A rendőr pofonja. Bordán Imre debreceni rendőr, márcus hó 4-én a Nyugoti-soron beakarta kisérni Eszenyi József debreceni napszámot. Az illető ellen az volt a gyanu, hogy Borzós Gábor debreceni lakosnak pénzét ellopta. A rendőr előtt Eszenyi tagadta a lopást s ez annyira dühbe hozta Bordánt, hogy három-négy pofonnal igyekezte a vallomást megkenni. Eszenyi a pofonok következtében nyolc napra belüli gyógyuló sérülést szenvedett, majd pedig följelentette a rendőrt. A debreceni kir. törvényszéken ma tárgyalták az ügyet s a bíróság Bordánt 10 korona pénzbüntetésre ítélte.

Szőnyeg. - Fűgöny. - Stores

Bonnes Femes, Hencsertakaró

Ágy és asztalterítő. Flanell-

takaró. Paplan és matrác

nagy raktár

Donogán és Somossy

cégnél

Debrecen, Ristemplombazár.

BUTOR.

LEFKOVITS JAKAB

butorkereskedő, asztalos, kárpitos és díszítő
DEBRECZEN, Széchenyi-utca 1. szám.

Óriási választék mindenféle butorokban, ebédlő, háló, szalon, férfiszoba és teljes

menyasszonyi kelengyék

azonnal készen.

Legszolidabb bevásárlási forrás. — Jutányos és pontos kiszolgálás.

Kellő biztosíték mellett

részletfizetésre

is kapható.

Jól tessék e jóhírnevű cégre figyelni
s hasonló más céggel össze nem téveszteni, mert a

Budapesti Korona Áruház

gyermek játék, eredeti francia babák, kina ezüst
:: és szebbnél szebb ajándék tárgyak raktára ::

Debreczenben, csakis Piacz-utca 19. szám alatt.

A Bika kávéház mellett létezik.

Az áruház a Budapesti áruház mintájára lett berendezve, a hol minden kapható rendkívül olcsó szabott árak mellett.

Megtekinthető vásárlási kényyszer nélkül.

Hatóságilag engedélyezett végkiárulás!

Házlebontás miatt raktáram egy részét nagyon olcsó árban kiárusítom.

HALÁSZ NÁNDOR órás, ékszerész és vésnök,
Debreczen, Piacz-utca 24. szám. Fehérló szálloda épületében.

Ezt feljegyzem!

hogy

Rose Dezső

ékszerésznél

Debreczen, Piac-utca 55. szám a.

**Egy szép
menyasszonyi ékszer csoport**

és pedig

Egy divatos arany hosszú láncz
Egy divatos arany női óra
Egy divatos arany karperec
Egy divatos arany köves gyűrű
Egy tömör arany jegygyűrű
Egy pár divatos arany fülbevaló

150 koronáért

jótállás mellett kapható.

Ékszerek a legpazarabb kivitelben állandóan raktáron.

Popper Dávidné

ohl. szülész nő lakását Széchenyi-utca 25. sz. alól
**Széchenyi-utca 14. sz. alá
helyezte át.**

Aláírási felhívás.

Debreczen sz. kir. város és vidéke t. közön-é ének szives tudomására hozzuk, hogy

JELZÁLOG és HITELBANK mint szövetséget

cég alatt korlátolt felelősség alapján a f. ö. szövetséget alapítottunk, mely céljúl tűz'e ki olosó hitelnyújtás által a gazdasági, ipari és kereskedelmi érdekek istápolását. A szövetséget 5 éves ávtársu aot alapít,

heti 50 fillér törzsbetéttel,

s működését 1910. évi január hó 1 én hivatalos helyisé-ében **Piac-utca 30. szám alatt,** (Ungvári ház) kezdi meg.

Az igazgatóság:

Dr. Láng Sándor orvos, elnök,	Berényi Lajos máv. főfelügyelő alelnök.	Tural Frigyes ügyv. igazgató.	Dr. Tóth János ügyvéd, jogtanácsos.
Blattner Gyula, Grossmann Ignác, Lukács Soma	Gilck Sándor Kiss Ignác, Szikszay Géza, Urbanovics Miksa.	Goldberger Adolf, Lukács Isidor, Tóth Lajos,	

Felügyelő-bizottság:

Szilágyi Jenő, Blathka István, Ifj. Ganószky Lajos, Kormos Gyula.

Aláírás eszközölhető bármely igazgatósági-, vagy felügyelő bizottsági tagnál.

Blattner József

üveg-, porcellán és képkeret üzlete
Debreczen, Csapó-u. 1. szám alatt

A legdusabban felszerelt üzlete

karácsonyi és ujévi

ajándék tárgyakban

u. m. sör- és bor készletek, viz- és likőr szervizek, kávé- és tea készletek, evőeszközök, dísz tárgyak, valamint asztali és függőlámpák minden a legjutányosabb árban.

Tisztelettel

Blattner József
Csapó-utca 1. szám.

Legbiztosabb szépítőszert a

Fáy-féle Arc-Crém

Kitüntetve a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításon arany éremmel és oklevéllel.

Hatása osodás!

Szépít, fiatalít! Legkímélőbb szer szeplő májfoltok, pattanások és az arczör tisztátalanságai ellen. Egy tégely 1 kor, hozzá való „Fáy” szapan 1 korona.

Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. sz.

„Arany egyszarvu” gyógyszer-tár.
Telefon sz. 496. Telefon sz. 496.

Árlejtési hirdetmény.

A Debreczeni Első Takarékpénztár három emeletes bérházának felépítése alkalmával az 1910. és 1911. években teljesítendő:

palafedő, bádógos, kőfaragó, burkolati munkálatok alcsoportjai:

a) beton, b) terazzo, c) keramit, d) asbest padló, e) gránit kockakő, f) aszfalt járda burkolat, g) hajópadozat és parkett munka, asztalos, lakatos, mázoló, üveges, kályhás és takaréktűzhely, szobafestő és kárpitos, szobrász, villanyvillágítás, villanycsengő és villámhárító, személy és teher felvonó csinvat vászonredőny, esslingeni redőny, faburkolati utcal vasportál, vasszerkezeti különleges munkálatok és azok alcsoportjai: a) marquisek, b) márvány lemez falburkolat, c) zászlótartók, d) fellratok, e) napellenzők, f) szellőztetők elkészítése, illetve szállítása iránt a köve kezd feltételek mellett árjást hirdet.

1. Az árlejtésben részt vehetnek mindazon szakértő hazai iparosok, vagy vállalkozók, kik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak.

2. Ajánlat az egyes munkacsoportokra vagy munkanemekre külön-külön is tehető. Az egyes munkacsoportokra vagy munkanemekre vonatkozó ajánlatok egymástól teljesen függetlenek.

3. A munkálatokra vonatkozó egység-árakkal kitöltött költségvetések félívenként 80 fillérért a Debreczeni Első Takarékpénztárnál vagy ifj. Rimanóczy Kálmán műépítésznél Nagyváradon a vállalkozók rendelkezésére álnak.

4. Az árlejtésben résztvevők kötelesek ezen mintaköltségvetéseken, azok végösszegeinél, százalékos engedményüket számjegyekkel és betűkkel feltüntetni és azokat aláírásukkal ellátni. A palafedő, kőfaragó, burkolati (a beton és terrazzo munkálatok kivételével) munkálatokra pályázók minálkav az ajánlatot együtt a Debreczeni Első Takarékpénz árhoz beadni kötelesek.

5. Csak azon ajánlatok vétetnek figyelembe, melyek a kiszágitott eredeti ívken tételtől csak melveken szöveg módosítás nincs.

6. A lepecsételt ajánlatok a Debreczeni Első Takarékpénztárhoz címevel **1909. december hó 20-án déli 12 óráig** nyújtandók be. Később érkezett, vagy távirati uton küldött, avagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

7. Tartozik minden ajánlattevő az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bányapénzt kézpénzben, kautióképes értékpapírokban, vagy elsőrangú hazai pénztintezet által kiállított — korlátozás nélküli — betéti könyvben ajánlatához csatolni

8. Az egyes munkanemek illetve szállítások a szükséghez képest idejekorán teljesítendő, illetve szállítandók; oly formán, hogy más iparos avagy vállalkozó munkájában fentartva ne legyen.

9. A Debreczeni Első Takarékpénztár fentartja magának a jogot, hogy ajánlattevők közül a jutányosság szem előt tartása mellett azt a vállalkozót bizza meg, a ki a jó és helyesen készített munka teljesítése iránt mar eleve is a legtöbb biztosítékot nyújtani képes.

10. A munkálatokra vonatkozó általános és különleges feltételek és tervek nézve ajánlattevőnek ki kell jelentenie, hogy azokat ismeri s magára nézve kötelezőnek ismeri. Ezen általános és különleges feltételek és tervek a Debreczeni Első Takarékpénztárnál Debreczenben az intézet üzleti helyiségében hétköznapokon d. e. 10—12. óráig, avagy ifj. Rimanóczy Kálmán műépítész él, Nagyváradon hétköznapokon 9—12 óráig, d. u. 8—5 ig megtekinthetők; ugyancsak megtekinthetők Debreczenben az Első Takarékpénztárnál a lakatos, üveges, villanyvilágítás és villanyos-csengő munkálatokra vonatkozó minálkav, a melyek szerint a szállításnak történnie kell.
Debreczen, 1909. november 30.

**a Debreczeni Első Takarékpénztár
igazgatósága.**

Utánnomás nem díjazatik.

Apró hirdetések.

Betöltendő.

Könyvelő, aki felsőkereskedelmi iskolát végzett, 18 évi gyakorlati jártassággal bír, perfekt mindegyik könyvelési ágazatban, a magyar- és német nyelvet szóban és írásban bírja, azonnali vagy későbbi belépésre foglalkozást keres. Cím a kiadóhivatalban.

Borbély segéd jó munkás felvétetik Biró borbélynál Hatvan utca 11.

Adás-vétel.

Tűzlifa tölgy, cser, bük, gyertyán, vargata kocsinként, ölenként és felvágva, megrendelhető Hegedűs Emil fakereskedőnél. Iroda: Miklós u. 7 sz. Raktár: Homok kert gázgyár mellett.

Egy használt varrógép eladó. Értekezhetn Szent-Anna-utca 27. sz. alatt, kaputól első ajtó, ebéd utáni órákban.

Új rendszerű női férfi divatárak és butorok eladás. A mai naptól kezdve minden hitelképes egyén kényelmes heti vagy havi részletfizetés mellett szerezheti be nálam szépségletét női divat cikkekben, női kabátok, férfi öltönyök, felöltők, mindennemű váznak és csavaszoknak, saját készítésű cith és Caschmir paplanokban, valamint egyszerű és modern butorokban. A készpénz melletti árnál mindössze 5% árkülönbség. Kaiser Salamon, Hatvan u. 2.

Téli női, férfi és gyermek harisnyák, keztyűk, alsó trikó ruhák leszállított áron Márton Gyula üzletében Piac-u. 9. Új harisnyák kötése és fejelése elfogadtatnak.

Welsz Ferenc épület és mű-butor "asztalos" Hatvan utca 9. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkákat elsősorú kivitelben, mérsékelt áron.

Fodrász üzlet jóforgalmu, csakis más vállalat végett eladó. Cím a kiadóban.

Homokfaj boralmat kiváló jó minőségű tavalyi termés, hordó száma eladom. Dr. Weisz Bernát Szív utca 15.

Mindenféle
villamos berendezéseket
helyben és vidéken
olcsó árak mellett
legnagyobb szakértelemmel rendez be
FÖLDVÁRI L.
Cégtulajdonos: Földvári Mór.
Debreceni első elektrotechnikai vállalat.
Kossuth-utca 1. szám. — Telefon: 158.
Hárak legelőnyösebb árak mellett csakis nálam szerezhetők be

Különféle.

Magánkutató iroda. Iskola utca 4. szám Ké-nyes megbízásokat, megfigyeléseket és nyomozásokat elvállal, úgy magán, mint családi ügyekben. Krámer József.

Lukács Vilmos és Testvére cementárúgyára

DEBRECEN

Gyár: Ferencz József-ut 3. (Margit-fürdő mellett.)

Városi iroda és raktár: Hatvan-utca 5. Telefon 308.

Ajánlja:

Portland cement Betoncsöveit, csatornázások és hidak készítéséhez Kutgyűrű és egyéb beton gyártmányait egyszerű és mintázott MŰKÖ BURKOLATI LAPOKAT rendkívül olcsó áron.

Beocsini portland és román cement egyedüli elárúsító helye és raktára.

Molnár Ferenc

ZÁDOR LAJOS UTÓDA
női divattermében

Telefon: Főtér, városházaépület. Telefon: 73. sz.

A téli divat legszebb újdonságai.

Gyapjuszövetek, kosztüm-posztók, selyem, bársony és miadentéle diszi ések női- és gyermek felöltők,

valódi szörme áruk, bundák, kabátok, karmantyuk, színházi belépők, csipke, selyem és szövet blouzok dus választékban.

Múlt idényről visszamaradt felöltők és divatszövekek fél áron kaphatók! Női ruha készítés műterem Kossuth-utca 9.

Az eredeti és mintaképe

minden parfümnek, alkohol nélkül

Dralle

ILLUSION

a világitó toronyban.

Egy atoma elegendő.

Májusi harang
Ibolya
Róza
Flieder
Narcis
Heliotrop
Vestoria

Nagyszerű, osalódásig természetű virágillat. Egyszerű és diszes kiállítás.

Mint ajándék mindig kedves.

Mindenütt kapható. Ára K 4.— Ibolya K 5.—

Utánzatok
visszatartandók.

GEORG DRALLE, Hamburg.

Újdonság: Dralle narancs-illatcseppek tonnában.
(Eau de Cologne) alkohol nélkül K 1 80.

Gyári raktár: M. Hoffmann & Co Tetschen a. d. E.

A szokásos karácsonyi alkalmi vásár

ez idén már megkezdődött

Kovács Gyula és Társa női divattermében

Debreczen, Főtér 55. (Hungária kávéház mellett)

eztúttal rendkívül kedvező alkalom nyílik feltűnő olcsó bevásárlásra, mivel az eddigi tulságos enyhe időjárás folytán nagy árukészletünk maradt

felöltő és divatcikkekből melyek mélyen leszállított legolcsóbb szabott árak mellett adatnak el.

Occasio eladásra kerülnek

női felöltők posztóból, plüschből, szörmeből, divat és utazó bundák, leány és gyermek kabátok, esti és színházi köpenyek, schalok, szörmeboák és muffok, Pongyolák, Aljak és Jouponok, csipke, selyem és szövetblouzok. Mindezen cikkek a legnagyobb választékban mélyen leszállított áron kaphatók.